

**بانک توسعه جدید: ساختار، کارکرد و چشم انداز عضویت ایران
(دیپلماسی اقتصادی ایران)**

فهرست مطالب

۶	درآمد
۶	بانک توسعه جدید: تولد و تحول
۷	اهداف بانک توسعه جدید
۷	ساختار نهادی و شیوه حکمرانی بانک توسعه جدید
۹	عضویت و حق رأی
۱۱	اهداف کلیدی و دستور کار بانک
۱۱	تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی
۱۱	ترویج توسعه پایدار
۱۲	تقویت همکاری جنوب-جنوب
۱۲	مکمل مؤسسات مالی موجود
۱۲	افزایش ثبات مالی
۱۳	ترویج نوآوری و انتقال فناوری
۱۳	مکانیسم‌های تأمین مالی بانک
۱۳	وام‌های پروژه
۱۴	وام‌های سندیکایی
۱۴	ضمانت‌ها
۱۴	سرمایه‌گذاری
۱۴	ارائه کمک فنی
۱۵	تحقیق و تجزیه و تحلیل
۱۵	ظرفیت‌سازی
۱۵	مدیریت ریسک و پایداری پروژه
۱۶	اولویت‌ها و حوزه‌های تمرکز بانک
۱۶	انرژی و منابع تجدیدپذیر
۱۶	پروژه ذخیره اضطراری گاز طبیعی مایع (LNG) تیانجین نانگانگ
۱۷	پروژه توسعه بخش انرژی‌های تجدیدپذیر در روسیه
۱۷	پروژه توسعه بخش انرژی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در آفریقای جنوبی
۱۷	پروژه ذخیره انرژی باتری در آفریقای جنوبی
۱۸	پروژه‌های انرژی خورشیدی مگا
۱۸	پروژه‌های برق آبی
۱۸	پروژه‌های شبکه برق هوشمند
۱۹	پروژه‌های بهسازی شبکه حمل‌ونقل

- ۱۹.....نوسازی ناوگان لوکوموتیو در روسیه
- ۱۹..... پروژه توسعه فاز سوم فرودگاه بین‌المللی شیان‌یانگ
- ۲۰..... پروژه سیستم حمل‌ونقل سریع منطقه‌ای دهلی-غازی‌آباد-میروت (RRTS)
- ۲۰..... توسعه و نوسازی ترمینال کانتینری دوربان
- ۲۱..... پروژه ارتقای شبکه اتوبوسرانی سریع کوریتیا (برزیل)
- ۲۱..... کریدور ۴ فاز دوم پروژه ریلی مترو چنای (هند)
- ۲۱..... پروژه بهبود شبکه حمل‌ونقل شهری گوانژو در چین
- ۲۱..... پروژه توسعه زیرساخت اکوتوریسم مگالایا در هند
- ۲۱..... پروژه‌های اقتصاد دیجیتال
- ۲۳..... تأمین مالی زیرساخت‌های اجتماعی
- ۲۳..... تأمین مالی برنامه مسکن و توسعه شهری روسیه
- ۲۴..... تأمین مالی برنامه زیرساخت آموزشی ترسینا
- ۲۴..... تأمین مالی پروژه حمایت از سیستم قضایی روسیه
- ۲۴..... تأمین مالی پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست
- ۲۵..... پروژه حفاظت از محیط‌زیست برزیل
- ۲۶..... پروژه آزمایشی بازسازی صنعتی کم‌کربن و توسعه سبز جیانگشی
- ۲۶..... الزامات عضویت کشورها در بانک توسعه جدید
- ۲۶..... پیش شرط‌های الحاق به بانک توسعه جدید
- ۲۸..... روند الحاق اعضای جدید به بانک توسعه در عمل
- ۳۰..... چشم‌انداز عضویت ایران در بانک توسعه جدید بریکس
- ۳۳..... نتیجه‌گیری

خلاصه کاربردی

- گروه بریکس را می‌توان یکی از مهمترین نمادهای کنش چندجانبه قدرت‌های نوظهور به شمار آورد. مهمترین دستاورد چندجانبه‌گرایی بریکس، تأسیس بانک توسعه جدید است؛ نهادی با اهداف بلندپروازانه که به دنبال گسترش توسعه پایدار و رسیدگی به شکاف‌های زیرساختی و توسعه‌ای در کشورهای عضو است.
- اهداف بانک توسعه جدید را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد: توسعه زیرساخت‌ها، توسعه پایدار، حمایت از اقتصادهای در حال ظهور، توسعه همکاری میان کشورهای جهان جنوب، مقابله با تغییرات اقلیمی و رشد فراگیر
- بانک توسعه جدید، وام‌های پروژه را به وام‌گیرندگان واجد شرایط در کشورهای عضو خود ارائه می‌دهد؛ در همین راستا، شرکت‌ها یا دولت‌های متقاضی دریافت وام، باید استانداردهایی را رعایت نمایند که مهمترین آنها عبارتند از: الزام همسویی پروژه با اولویت‌های استراتژیک بانک توسعه جدید مبنی بر توسعه پایدار، مقابله با تغییرات اقلیمی و رشد فراگیر، توجیه‌پذیری مالی و مقرون‌به‌صرفه بودن پروژه از نظر اقتصادی، برخورداری وام‌گیرنده از سابقه خوب در مدیریت پروژه و عملکرد مالی، الزام وام‌گیرنده به ارائه تضمین کافی به منظور توانایی در بازپرداخت مبلغ وام، انطباق شرایط وام‌گیرنده با سیاست‌های حفاظت از محیط‌زیست و اجتماعی بانک توسعه
- مهمترین حوزه‌هایی که تا کنون از سوی این بانک تأمین مالی شده عبارتند از: انرژی و منابع تجدیدپذیر، بهسازی شبکه حمل‌ونقل، اقتصاد دیجیتال، زیرساخت‌های اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست
- پیش‌شرط‌های فنی برای پیوستن کشورها به بانک توسعه جدید بریکس را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد: برخورداری از یک سیستم اقتصادی و مالی سالم، سابقه حکمرانی خوب، تعهد به توسعه پایدار، سازگاری رویه‌های ارزیابی پروژه با سیاست‌های بانک، ظرفیت مدیریت پروژه‌های تأمین مالی شده توسط بانک توسعه جدید و سوابق مطلوب کشور متقاضی در اجرای طرح‌های عمرانی
- تاکنون کشورهای مصر، بنگلادش و امارات عربی متحده به این بانک پیوسته‌اند و عضویت اروگوئه در مراحل پایانی قرار دارد.
- در صورت تداوم تنش‌زدایی در سیاست خارجی ایران، این کشور در میان مدت امکان عضویت در بانک توسعه جدید را خواهد داشت.

- از آنجایی که بانک توسعه جدید مهمترین نماد عینی همکاری در گروه بریکس به شمار می آید، بهتر است اولویت مذاکراتی ایران بر عضویت در این نهاد قرار گیرد. عضویت در گروه بریکس احتمالاً زمان بر خواهد بود. مهمتر آنکه عضویت در بریکس تنها منافع پرستیژی برای کشور در بر خواهد داشت، در حالی که عضویت در این بانک منافع عینی اقتصادی به همراه می آورد. به دیگر سخن انتخاب کشورهایی مانند بنگلادش و مصر که عضویت در بانک و نه بریکس را اولویت داده اند هوشمندانه است.
- رعایت توازن منطقه ای در پذیرش اعضای جدید مورد تاکید بانک قرار دارد. از این منظر با پذیرش امارات به عنوان همسایه ایران و کشوری در خلیج فارس و نیز پذیرش مصر به عنوان کشوری خاورمیانه ای، شرایط برای پذیرش ایران ممکن است با چالش هایی مواجه شود. مهمتر آنکه عربستان نیز در پی عضویت در این بانک برآمده است. با عضویت عربستان شرایط برای ایران پیچیده تر خواهد شد.

گروه بریکس را می‌توان یکی از مهمترین نمادهای کنش چندجانبه قدرت‌های نوظهور به شمار آورد. مهمترین دستاورد چندجانبه‌گرایی بریکس، تأسیس بانک توسعه جدید است؛ نهادی با اهداف بلندپروازانه‌ای که به دنبال گسترش توسعه پایدار و رسیدگی به شکاف‌های زیرساختی و توسعه‌ای در کشورهای عضو است. با توجه به اهمیت و پتانسیل فزاینده بانک توسعه جدید در شکل‌دهی به آینده اقتصادی کشورهای عضو، این گزارش به روند شکل‌گیری و تحول بانک توسعه جدید بریکس می‌پردازد و بر تبیین ساختار، کارکردها، اولویت‌ها و نیز فرصت‌های بالقوه پیش روی بخش خصوصی و دولت ایران در ارتباط با این بانک، متمرکز می‌گردد. علاوه بر این، گزارش حاضر به بررسی مکانیسم‌های تأمین مالی مورد استفاده و بخش‌های اولویت‌دار بانک برای سرمایه‌گذاری، می‌پردازد.

بانک توسعه جدید: تولد و تحول

همانگونه که پیشتر اشاره شد، مهمترین ابتکار گروه بریکس، ایجاد بانک توسعه جدید به منظور رسیدگی به بخش زیرساختی و نیازهای توسعه‌ای کشورهای عضو و سایر اقتصادهای نوظهور بوده است. در مقیاس بزرگتر، منطق تشکیل این بانک را می‌توان در قالب کوشش‌های بریکس به منظور اصلاح نظام مالی جهانی تبیین نمود. اعضای بریکس همواره به دنبال رفع عدم‌تعادل و نارسایی در نظم مالی جهانی موجود بوده‌اند و در این مسیر، پیوسته از سیستمی فراگیرتر و عادلانه‌تر حمایت کرده‌اند؛ سیستمی که به اقتصادهای نوظهور، قدرت تصمیم‌گیری بیشتری در مؤسسات مالی بین‌المللی اعطا کند. افزون بر این، تقویت تجارت و سرمایه‌گذاری درون‌گروهی از طریق کاهش موانع تجاری، ترویج مبادلات ارزی و افزایش همکاری در زمینه‌هایی مانند فناوری و نوآوری در میان اولویت‌های این گروه قرار دارد. همچنین بریکس بر همکاری در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، انرژی، علم و فناوری به منظور تقویت رشد و توسعه متقابل تأکید دارد.

در پنجمین اجلاس سران بریکس که در دوربان آفریقای جنوبی در سال ۲۰۱۳ برگزار شد، کشورهای عضو به طور رسمی تصمیم تأسیس بانک توسعه جدید را اعلام کردند. در سال ۲۰۱۴ بانک توسعه جدید با هدف اولیه تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و توسعه پایدار در کشورهای بریکس و سایر اقتصادهای نوظهور تأسیس شد.

سرمایه مجاز اولیه بانک ۱۰۰ میلیارد دلار تعیین شد که هر یک از اعضا در تأمین آن، از سهم مساوی برخوردارند. علاوه بر این، یک ترتیبات ذخیره احتمالی (CRA) ایجاد شد که یک شبکه ایمن مالی احتیاطی برای کشورهای عضو که با مشکلات تراز پرداخت‌ها مواجه هستند، فراهم می‌کند.^۱

اهداف بانک توسعه جدید

اهداف بانک توسعه جدید را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد:

- **توسعه زیرساخت:** هدف کلیدی بانک، تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی، مانند راه‌ها، راه‌آهن، بنادر و طرح‌های انرژی‌های تجدیدپذیر برای حمایت از رشد اقتصادی و یکپارچگی منطقه‌ای در کشورهای عضو است.
- **توسعه پایدار:** بانک، بر تأمین مالی پروژه‌هایی که پایداری زیست‌محیطی و شمولیت اجتماعی را ارتقا می‌دهند، تأکید فراوانی دارد و در همین راستا، با اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDGs) همسو می‌شوند.
- **حمایت از اقتصادهای در حال ظهور:** بانک توسعه جدید، کمک‌های مالی و تخصص فنی را به سایر کشورهای در حال توسعه، فراتر از بلوک BRICS گسترش می‌دهد و همکاری جنوب-جنوب را تقویت می‌کند.^۲

ساختار نهادی و شیوه حکمرانی بانک توسعه جدید

ساختار نهادی بانک توسعه جدید از اجزای ذیل تشکیل شده است:

- **شورای حکام:** شورای حکام، بالاترین مرجع تصمیم‌گیری بانک توسعه جدید به شمار می‌رود. هر کشور عضو در این شورا، حائز یک نماینده است که معمولاً وزیر دارایی یا نماینده‌ای در جایگاه مشابه است. شورای حکام، مسئول تصویب سیاست‌ها، استراتژی‌ها و تصمیمات اصلی بانک است.
- **هیئت مدیره:** هیئت مدیره بر عملیات و مدیریت روزانه بانک توسعه جدید نظارت می‌کند. هیئت مدیره از نمایندگان کشورهای عضو تشکیل شده است. رئیس بانک توسعه جدید نیز عضو هیئت مدیره است اما حق رأی ندارد. پروژه‌ها توسط هیئت مدیره مورد تأیید قرار می‌گیرد و ثبات عملیات مالی بانک در سطح کلان را تضمین می‌کند.

^۱ <https://www.ndb.int/about-ndb/history/>

^۲ [https://www.ndb.int/about-ndb/focus-](https://www.ndb.int/about-ndb/focus-areas/#:~:text=NDB%20is%20working%20to%20enhance,and%20international%20backbone%20digital%20infrastructure.)

[areas/#:~:text=NDB%20is%20working%20to%20enhance,and%20international%20backbone%20digital%20infrastructure.](https://www.ndb.int/about-ndb/focus-areas/#:~:text=NDB%20is%20working%20to%20enhance,and%20international%20backbone%20digital%20infrastructure.)

- **رئیس:** عالی‌ترین مقام اجرایی بانک توسعه جدید و مسئول مدیریت کلان، عملیات و هدایت استراتژیک بانک است. رئیس بانک، توسط شورای حکام منصوب می‌شود و در مقابل هیئت مدیره مسئول است.
- **معاونان رئیس:** بانک توسعه جدید، معمولاً از چندین معاونت برخوردار است که هر کدام مسئول حوزه‌های خاصی مانند عملیات بانکی، مالی، مدیریت ریسک و استراتژی هستند.
- **دپارتمان‌ها و ادارات:** بانک توسعه جدید، عملیات خود را در بخش‌های مختلف سازماندهی می‌کند که هر کدام وظایف خاصی مانند ارزیابی پروژه، ارزیابی ریسک، امور حقوقی و ارتباطات را برعهده دارند.
- **تصمیم‌گیری:** بانک توسعه جدید، مدعی است که در فرآیند تصمیم‌گیری، روند دموکراتیک را دنبال می‌کند که طی آن، تصمیمات از طریق مشورت و اجماع میان کشورهای عضو اتخاذ می‌شود. اتخاذ تصمیمات عمده مانند تصویب پروژه‌ها و تغییر خط‌مشی‌ها، اغلب به تأیید هیئت مدیره نیاز دارند.
- **سیستم سهمیه‌بندی:** بانک توسعه جدید، بر اساس یک سیستم سهمیه‌بندی عمل می‌کند که در آن هر کشور عضو بر اساس اندازه و ظرفیت اقتصادی خود، مقدار مشخصی از سرمایه را در این بانک مشارکت می‌دهد. این سهمیه، تعیین‌کننده قدرت رأی هر یک از اعضا در فرآیندهای تصمیم‌گیری است. هر چه کشوری از سهم بزرگتر برخوردار باشد، دارای قدرت رأی بیشتری نیز خواهد بود.
- **شفافیت و پاسخگویی:** بانک توسعه جدید، تأکید زیادی بر شفافیت و پاسخگویی دارد. این سازمان به طور منظم گزارش‌هایی را در مورد فعالیت‌ها، عملکرد مالی و اثرات توسعه خود منتشر می‌کند. همچنین به منظور حصول اطمینان از استفاده صحیح از منابع مالی و رعایت استانداردهای بین‌المللی، تحت حسابرسی خارجی نیز قرار می‌گیرد.
- **پادمان‌های اجتماعی و زیست محیطی:** بانک توسعه جدید در فرآیند ارزیابی پروژه‌های خود، پادمان‌های اجتماعی و زیست‌محیطی را لحاظ می‌کند. این امر، منجر به تضمین تطابق پروژه‌های تأمین‌مالی‌شده با استانداردها و دستورالعمل‌های بین‌المللی به منظور کاهش اثرات منفی بالقوه بر جوامع مختلف و محیط‌زیست می‌شود.
- **همکاری با ذینفعان:** بانک توسعه جدید، مدعی است که به منظور تقویت مشارکت و افزایش اثربخشی تلاش‌های توسعه‌ای خود، با ذینفعان مختلف از جمله دولت‌ها، نهادهای بخش خصوصی، سازمان‌های جامعه‌مدنی و سایر نهادهای چندجانبه همکاری می‌کند.

¹-Departments and Divisions

بر مبنای آنچه آمد، می‌توان گفت که بانک توسعه جدید بریکس، با یک چارچوب سازمانی و سیستم حکمرانی ساختاریافته، در جهت ارتقای توسعه پایدار و تأمین مالی زیرساخت‌ها عمل می‌کند. هدف بانک توسعه جدید، رسیدگی به نیازهای توسعه‌ای کشورهای عضو و کمک به پیشرفت اقتصادهای نوظهور به همراه پایبندی به فرآیندهای تصمیم‌گیری دموکراتیک، پذیرش شفافیت و همکاری با ذینفعان است.^۱

عضویت و حق رأی

عضویت

پنج کشور عضو بریکس شامل برزیل روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی، اعضای مؤسس بانک توسعه جدید محسوب می‌شوند. افزون بر این، بنگلادش و امارات عربی متحده در سال ۲۰۲۱ و مصر در مارس ۲۰۲۳ به این بانک ملحق شده‌اند. اروگوئه نیز درخواست الحاق ارائه کرده و در فرایند الحاق قرار گرفته است.^۲

سایر کشورها نیز مشروط به ایجاد اجماع میان اعضای موجود، به طور بالقوه می‌توانند در آینده به بانک توسعه جدید ملحق شوند. گسترش عضویت، می‌تواند منابع مالی بیشتری را برای بانک تأمین نماید و توان آن را به منظور حمایت از پروژه‌های زیربنایی و توسعه‌ای در کشورهای بیشتری افزایش دهد.

حق رأی

حق رأی در بانک توسعه جدید همانند بسیاری از مؤسسات مالی بین‌المللی، به واسطه سیستم سهمیه‌بندی تعیین می‌شود. در قالب این سیستم، هر کشور عضو، میزان مشخصی از سرمایه بانک را تأمین می‌کند که برای تأمین مالی عملیات و پروژه‌های آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. میزان سهم هر کشور عضو در سرمایه بانک توسعه جدید، تعیین‌کننده قدرت رأی آن به شمار می‌رود؛ در همین راستا، کشورهایی که از سهم بیشتری در تأمین سرمایه بانک برخوردارند، دارای حق رأی قابل توجهی هستند که به آنها قدرت بیشتری در فرآیندهای تصمیم‌گیری اعطا می‌کند. سرمایه مجاز اولیه بانک، ۱۰۰ میلیارد دلار است که به ۱ میلیون سهم که هر یک، به ۱۰۰ هزار دلار تقسیم می‌شود. سرمایه پذیرفته‌شده که توسط اعضای مؤسس پرداخت شده، ۵۰ میلیارد دلار (۱۰ میلیارد دلار به ازای هر عضو) است. به هر یک از اعضا، سهام مساوی در سرمایه پذیرفته‌شده، یعنی ۱۰۰ هزار سهم به ازای هر عضو به ارزش ۱۰ میلیارد دلار اختصاص داده شد.

^۱ <https://www.ndb.int/governance/organisational-structure/>

^۲ <https://www.ndb.int/about-ndb/members>

بر اساس ضوابط هر یک از اعضا، سرمایه پذیرفته شده خود را به صورت اقساطی پرداخت می‌کنند. در ابتدا، اعضا باید ۲۰ درصد از سهام خود را به صورت نقدی/ارزی و باقیمانده را می‌توانند در قالب اقساط پرداخت کنند. سهمیه (سهام) اختصاص یافته به هر یک از اعضا، میزان حق رأی آنها برای تصمیمات عملیاتی و مالی را تعیین می‌کند. در حال حاضر، هر عضو ۲۰ درصد از کل سهام را در اختیار دارد.

بر اساس مواد توافق نامه بانک توسعه جدید، هر ۵ سال یکبار به منظور ایجاد تعدیل در سهمیه اعضا بر اساس موقعیت اقتصادی در حال تحول آنها، یک بازنگری در سهمیه‌ها صورت می‌گیرد و به اعضای جدید، بر اساس مذاکره سهمیه اختصاص داده می‌شود؛ نکته حائز اهمیت آنکه سهمیه‌های تعیین شده جدید، نباید موقعیت اعضای مؤسس را به کمتر از ۵۵ درصد از مجموع قدرت رأی تنزل دهند؛ به دیگر سخن، مدیریت کلان بانک در انحصار اعضای مؤسس باقی خواهد ماند.

افزایش سرمایه برای تمامی اعضا آزاد است. این امر به اعضا اجازه می‌دهد تا سهام خود را گسترش دهند و حق رأی بیشتری کسب کنند البته حق رأی اعضای جدید در هیچ شرایطی، نباید قدرت برتر اعضای مؤسس در تصمیم‌گیری را خدشه‌دار نماید.

در صورت بحرانی شدن وضعیت اقتصادی یک عضو، تمام یا بخشی از سهام آن کشور توسط بانک توسعه جدید خریداری می‌شود. این امر، باعث کاهش سهمیه و حق رأی اعضا می‌شود. بنابراین اجرای سیستم سهمیه‌ای در بانک توسعه جدید، این امکان را فراهم می‌کند که قدرت رأی نسبی بر اساس موقعیت اقتصادی و افزایش سرمایه تغییر کند؛ هر چند که حق وتوی اعضای مؤسس در تصمیم‌گیری‌های مهم را حفظ می‌کند.

به طور خلاصه سیستم سهمیه‌ای، حقوق صاحبان سهام را به صورت پویا و بر اساس ظرفیت اقتصادی و با حق حفظ کنترل برای اعضای مؤسس متعادل می‌کند. به باور برخی، این مدل حکمرانی برای یک بانک توسعه چندجانبه کاملاً منحصربه‌فرد است. شایان توجه است که هرگونه تغییر در سهمیه‌ها، مستلزم تأیید شورای حکام، به عنوان بالاترین نهاد تصمیم‌گیر است.^۱

^۱ <https://www.ndb.int/wp-content/uploads/2022/11/Agreement-on-the-New-Development-Bank.pdf>

تصمیم‌گیری

فرآیند تصمیم‌گیری در بانک توسعه جدید، بر اساس اصل اجماع‌سازی بین کشورهای عضو است؛ تصمیمات عمده، مانند تصویب پروژه و تغییر خط‌مشی، معمولاً به تأیید هیئت مدیره نیاز دارند؛ جایی که هر کشور عضو نماینده دارد، اما در عمل، اکثریت ساده ملاک تصمیم‌گیری است و قدرت رأی هر یک از کشورهای عضو، بر نتیجه تصمیم‌گیری‌ها تأثیر می‌گذارد، زیرا کشورهایی که دارای حق‌رأی بیشتری هستند، تأثیر مهم‌تری در شکل‌دهی به سیاست‌ها و اولویت‌های بانک بر جای می‌گذارند.^۱

اهداف کلیدی و دستور کار بانک

همانگونه که اشاره شد، بانک توسعه بریکس با هدف رسیدگی به زیرساخت‌ها و نیازهای توسعه‌ای کشورهای عضو و سایر اقتصادهای نوظهور تأسیس شد. هدف این بانک، ترویج توسعه پایدار، تقویت همکاری‌های اقتصادی و حمایت از پروژه‌هایی است که به پیشرفت کشورهای عضو و به طور کلی جهان در حال توسعه کمک می‌کند. دستور کار بانک نیز بر همین مبنا تعیین شده است. در این راستا حوزه‌های ذیل در قانون دستور کار بانک قرار می‌گیرند:

تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی

یکی از اهداف اصلی بانک توسعه جدید، تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی در کشورهای عضو و سایر اقتصادهای نوظهور است. توسعه زیرساخت‌ها به منظور رشد اقتصادی و بهبود کیفیت زندگی شهروندان، حائز اهمیت بسیاری است. هدف بانک توسعه جدید، تأمین مالی پروژه‌هایی مانند جاده‌ها، راه آهن، بنادر، تأسیسات انرژی، تأمین آب و فاضلاب است که به منظور گسترش اتصال منطقه‌ای و یکپارچگی اقتصادی ضروری هستند.

ترویج توسعه پایدار

بانک توسعه جدید، بر گسترش توسعه پایدار تأکید فراوانی دارد. از همین رو از پروژه‌های منطبق با مؤلفه‌ها و استانداردهای زیست‌محیطی و اجتماعی با هدف به حداقل رساندن اثرات منفی آنها بر جوامع و محیط‌زیست، مورد حمایت قرار می‌دهد. بانک می‌کوشد با پایبندی به اصول پایداری، در دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDGs) مؤثر واقع شود. در همین راستا به کشورهای عضو در راستای سوق یافتن به سمت اقتصادهای سبزتر و فراگیرتر کمک می‌کند.

^۱ <https://www.ndb.int/wp-content/uploads/2022/11/Agreement-on-the-New-Development-Bank.pdf>

تقویت همکاری جنوب-جنوب

مأموریت بانک توسعه جدید، شامل تقویت همکاری بین کشورهای عضو و نیز تقویت همکاری کشورهای جنوب جنوب است. این بانک به عنوان نهادی که توسط اقتصادهای نوظهور تأسیس شده است، به دنبال حمایت از تلاش‌های توسعه‌ای سایر اقتصادهای نوظهور فراتر از گروه بریکس از طریق بهره‌گیری از تخصص و تجربیات کشورهای عضو خود است. هدف همکاری جنوب-جنوب، به اشتراک‌گذاری دانش، بهترین شیوه‌ها و تخصص فنی برای رسیدگی به چالش‌های مشترک و گسترش توسعه فراگیر است.^۱

مکمل مؤسسات مالی موجود

بانک توسعه جدید، ماموریت خود را در راستای تکمیل فعالیت‌ها و اقدامات مؤسسات مالی بین‌المللی موجود، مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول تعریف کرده است. از همین رو به دنبال پرکردن شکاف‌ها در تأمین مالی زیرساخت‌ها و حمایت از پروژه‌هایی است که ممکن است توسط مؤسسات مالی سنتی، کمتر مورد توجه قرار گرفته باشند. ادعای بانک این است که با ارائه یک منبع مالی جایگزین، به شکل‌گیری سیستم مالی جهانی متعادل‌تر و متنوع‌تر کمک می‌کند.

افزایش ثبات مالی

این بانک در زمان چالش‌های اقتصادی، از طریق ارائه کمک‌های مالی به کشورهای عضو خود، در تقویت ثبات مالی آنها به ایفای نقش مثبت می‌پردازد؛ در همین راستا بانک توسعه جدید، "ترتیب‌های ذخیره احتمالی"^۲ را ایجاد کرده است تا به کشورهای عضوی که با مشکلات تراز پرداخت‌ها مواجه می‌شوند، حمایت مالی ارائه کند. این مکانیسم، به تقویت انعطاف‌پذیری مالی کشورهای عضو کمک می‌کند.^۳

^۱[https://www.ndb.int/about-ndb/general-](https://www.ndb.int/about-ndb/general-strategy/#:~:text=Environmental%20and%20Social%20Sustainability&text=Our%20strategic%20objective%20is%20to,gap%20to%20achieve%20the%20SDGs.)

[strategy/#:~:text=Environmental%20and%20Social%20Sustainability&text=Our%20strategic%20objective%20is%20to,gap%20to%20achieve%20the%20SDGs.](https://www.ndb.int/about-ndb/general-strategy/#:~:text=Environmental%20and%20Social%20Sustainability&text=Our%20strategic%20objective%20is%20to,gap%20to%20achieve%20the%20SDGs.)

^۲-Contingent Reserve Arrangement (CRA)

^۳[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2014/542178/EPRS_ATA\(2014\)542178_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2014/542178/EPRS_ATA(2014)542178_REV1_EN.pdf).

ترویج نوآوری و انتقال فناوری

بانک توسعه جدید، علاوه بر تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی سنتی، طرح‌های حول "نوآوری و انتقال فناوری" را نیز مورد حمایت خود قرار می‌دهد؛ در همین راستا، بانک از طریق سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه و همچنین پروژه‌های مرتبط با انرژی‌های تجدیدپذیر، فناوری‌های پاک و زیرساخت‌های دیجیتال، به مدرن‌سازی و رقابت‌پذیری اقتصاد کشورهای عضو کمک می‌کند.

مکانیسم‌های تأمین مالی بانک

بانک توسعه جدید، از مکانیسم‌های تأمین مالی مختلفی برای ارائه وام به کشورهای عضو استفاده می‌کند. این مکانیسم‌های تأمین مالی عبارتند از:

وام‌های پروژه

بانک توسعه جدید به پرداخت وام به پروژه‌های منطبق با معیارهای وام‌دهی خود، اقدام می‌کند. معمولاً وام‌های پروژه، به منظور تأمین مالی زیرساخت‌ها یا بازسازی پروژه‌های زیرساختی صرف می‌شوند. بانک توسعه جدید، وام‌های پروژه را به وام‌گیرندگان واجد شرایط در کشورهای عضو خود ارائه می‌دهد؛ در همین راستا، شرکت‌ها یا دولت‌های متقاضی دریافت وام، باید استانداردهایی را رعایت نمایند که مهمترین آنها عبارتند از:

- الزام همسویی پروژه با اولویت‌های استراتژیک بانک توسعه جدید مبنی بر توسعه پایدار، مقابله با تغییرات اقلیمی و رشد فراگیر.
- توجیه‌پذیری مالی و مقرون‌به‌صرفه بودن پروژه از نظر اقتصادی.
- برخورداری وام‌گیرنده از سابقه خوب در مدیریت پروژه و عملکرد مالی.
- الزام وام‌گیرنده به ارائه تضمین کافی به منظور توانایی در بازپرداخت مبلغ وام.
- پذیرش وام‌گیرنده در انطباق با سیاست‌های حفاظت از محیط‌زیست و اجتماعی بانک توسعه جدید.^۱

علاوه بر شرایط عمومی، این احتمال وجود دارد که بانک توسعه جدید برای انواع خاصی از پروژه‌ها، اقدام به تعیین شرایط خاصی نماید. به عنوان مثال، پروژه‌های بخش انرژی ممکن است نیازمند رعایت استانداردهای بهره‌وری یا حجم معینی از انتشار کربن داشته باشند.

^۱ https://www.ndb.int/wp-content/uploads/2022/07/NDB_StrategyDocument_eVersion_07.pdf

همانگونه که اشاره شد، وام‌های پروژه بانک توسعه جدید معمولاً برای تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی مانند جاده‌ها، نیروگاه‌ها و تأسیسات تصفیه آب مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. علاوه بر این، می‌توان به منظور تأمین مالی پروژه‌های اجتماعی مانند پروژه‌های آموزشی و بهداشتی نیز از آنها استفاده کرد.

وام‌های سندیکایی

بانک توسعه جدید، از امکان مشارکت در وام‌های سندیکایی نیز برخوردار است؛ وام‌هایی که به طور مشترک توسط گروهی از وام‌دهندگان ارائه می‌شوند. معمولاً بانک توسعه جدید در وام‌های سندیکایی، به عنوان وام‌دهنده مشارکت می‌کند؛ به این معنی که ریسک و بهره وام را با سایر وام‌دهندگان به اشتراک می‌گذارد. الزامات و استانداردهای لازم برای دریافت وام‌های سندیکایی نیز مشابه وام‌های سایر پروژه‌ها تعیین شده است.

ضمانت‌ها

بانک توسعه جدید، اقدام به ارائه ضمانت‌هایی برای اجرای پروژه‌ها می‌نماید. ضمانت‌نامه‌ها نوعی بیمه هستند که در صورت عدم بازپرداخت وام، از وام‌دهندگان در برابر خسارت محافظت می‌کنند. ضمانت‌های بانک توسعه جدید می‌تواند به جذاب‌تر کردن پروژه‌ها برای وام‌دهندگان کمک کند و به نوبه خود، تأمین مالی پروژه‌ها را تسهیل کند.^۱

سرمایه‌گذاری

یکی دیگر از کارویژه‌های بانک توسعه جدید، سرمایه‌گذاری در پروژه‌های تأیید شده است؛ در واقع سرمایه‌گذاری، نوعی تأمین مالی است که در قالب آن بانک، بخشی از سهام پروژه را در اختیار می‌گیرد. سرمایه‌گذاری‌های بانک توسعه جدید، به تأمین مالی پروژه‌ها در درازمدت و همچنین تأثیرگذاری این نهاد در مدیریت پروژه‌ها کمک کند. شایان توجه است که بانک توسعه جدید، علاوه بر مکانیسم‌های تأمین مالی، خدمات متنوع دیگری را نیز به وام‌گیرندگان خود ارائه می‌دهد. این خدمات عبارتند از:

ارائه کمک فنی

بانک توسعه جدید، به وام‌گیرندگان در تهیه و اجرای پروژه‌ها کمک‌های فنی ارائه می‌کند. این کمک‌ها طیف گسترده‌ای از موضوعات مانند مدیریت پروژه، ارزیابی زیست‌محیطی و تدارکات را پوشش دهد.

^۱ https://www.ndb.int/wp-content/uploads/2022/07/NDB_StrategyDocument_eVersion_07.pdf

تحقیق و تجزیه و تحلیل

بانک توسعه جدید، در مورد موضوعات مختلف مرتبط با زیرساخت‌ها و توسعه پایدار تحقیقات مفصلی صورت می‌دهد که این تحقیقات می‌تواند به وام‌گیرندگان در اتخاذ تصمیمات بهتر در مدیریت پروژه‌ها کمک کند.

ظرفیت‌سازی

این بانک می‌کوشد تا با کمک به ارتقای سطح دانش و مهارت‌های وام‌گیرندگان در زمینه‌هایی مانند مدیریت پروژه و ارزیابی زیست‌محیطی، در جهت بهبود ظرفیت‌ها و ایجاد ظرفیت‌های جدید گام بردارد. در واقع ظرفیت‌سازی، می‌تواند به وام‌گیرندگان در مدیریت بهتر و پایداری پروژه‌ها کمک کند. بانک توسعه جدید مدعی است که مکانیسم‌های تأمین مالی آن به گونه‌ای انعطاف‌پذیر و سازگار طراحی شده است؛ امری که به بانک توسعه جدید اجازه می‌دهد تا منابع مالی خود را با نیازهای خاص هر پروژه تنظیم کند.

مدیریت ریسک و پایداری پروژه

خطمشی‌های مدیریت ریسک بانک توسعه جدید، به منظور شناسایی، ارزیابی و مدیریت انواع ریسک‌ها از جمله ریسک‌های مالی، عملیاتی و زیست‌محیطی و اجتماعی طراحی شده است. بانک توسعه جدید یک رویکرد سه‌لایه را به منظور مدیریت ریسک طراحی کرده است که شامل موارد زیر است:

۱. اولین خط دفاعی، واحدهای تجاری هستند که وظیفه شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها در عملیات روزمره خود را برعهده دارند.
۲. دومین خط دفاعی، عملکرد مدیریت ریسک است که وظیفه نظارت و مدیریت ریسک‌ها در سراسر بانک را برعهده دارد.
۳. سومین خط دفاعی، عملکرد حسابرسی داخلی است که مسئولیت حصول اطمینان از ریسک‌های پروژه، به صورت مستقل از چارچوب مدیریت ریسک بانک را برعهده دارد. خطمشی‌های مدیریت ریسک بانک توسعه جدید، به طور مرتب مورد بررسی قرار گرفته و به‌روز می‌شوند تا از تأثیرگذاری آنها در مدیریت ریسک‌های بانک اطمینان حاصل شود.

بانک توسعه جدید، مدعی تعهد به توسعه پایدار است و سیاست‌های پایداری آن به‌گونه‌ای طراحی شده است که از برجای گذاشتن تأثیرات مثبت فعالیت‌های آن بر محیط‌زیست و جامعه، اطمینان حاصل کند. سیاست‌های بانک در

حوزه توسعه پایدار، طیف گسترده‌ای از موضوعات از جمله ارزیابی اثرات زیست‌محیطی و اجتماعی پروژه‌ها، حقوق

افراد محلی، برابری جنسیتی، استانداردهای کار و سازگاری با تغییرات آب و هوایی را در برمی‌گیرد.

در واقع، سیاست‌های مدیریت ریسک و پایداری بانک توسعه جدید، بخش مهمی از تلاش‌های بانک در جهت حصول

اطمینان از پیشبرد فعالیت‌های خود به صورت ایمن و مسئولانه را تشکیل می‌دهد. این سیاست‌ها به بانک در

شناسایی، ارزیابی و مدیریت ریسک‌ها کمک می‌کند. نکته حائز اهمیت آن است که سیاست‌های پایداری بانک

توسعه جدید با اهداف توسعه پایدار (SDGs) سازمان ملل متحد همسو است و بانک، پیشرفت‌های خود در اجرای

این سیاست‌ها را به سازمان ملل گزارش می‌دهد.^۱

اولویت‌ها و حوزه‌های تمرکز بانک

همانگونه که در گذشته اشاره شد، پیشبرد توسعه پایدار، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی زیرساخت‌ها و توسعه همکاری

منطقه‌ای و در پهنه وسیع‌تر، همکاری میان کشورهای در حال توسعه، جزو اولویت‌های کلان و کلیدی بانک توسعه

جدید محسوب می‌شوند. در ادامه به مهمترین بسترهای مشارکت بانک توسعه جدید در راستای اولویت‌های ذکر شده،

اشاره خواهد شد:

انرژی و منابع تجدیدپذیر

برخی از پروژه‌های کلیدی که توسط بانک توسعه ملی در بخش انرژی و منابع تجدیدپذیر تأمین مالی می‌شوند، عبارتند

از:

پروژه ذخیره اضطراری گاز طبیعی مایع (LNG) تیانجین نانگانگ

بانک توسعه جدید، ارائه وام ۴۳۶ میلیون یورویی (۵۱۱ میلیون دلار) به منظور اجرای پروژه ذخیره اضطراری گاز مایع

طبیعی تیانجین نانگانگ پکن را مورد تصویب قرار داده است. هدف از این پروژه، افزایش ظرفیت تأمین اضطراری

گاز طبیعی، کاهش وابستگی به زغال سنگ و در نهایت، حمایت از توسعه پایدار و کم‌کربن است. این پروژه شامل

ساخت یک ایستگاه دریافت LNG، مخازن ذخیره‌سازی و تأسیسات مرتبط در منطقه صنعتی نانگانگ در تیانجین

چین است. انتظار می‌رود این پروژه ساختار انرژی منطقه را بهبود بخشد و امنیت انرژی را افزایش دهد.^۲

¹-<https://www.ndb.int/projects/environment-and-social-sustainability>.

²-<https://www.ndb.int/project/beijing-gas-tianjin-nangang-lng-emergency-reserve-project>.

پروژه توسعه بخش انرژی‌های تجدیدپذیر در روسیه

بانک توسعه جدید، پروژه ای به نام "پروژه توسعه بخش انرژی‌های تجدیدپذیر در روسیه" را تصویب کرده است و وام تا سقف ۳۰۰ میلیون دلار را بدون دریافت ضمانت دولتی، به سازمان بین‌المللی EDB ارائه داده است.^۱ علاوه بر این، بانک توسعه جدید، تأمین مالی تعدادی دیگر از پروژه‌ها در زمینه انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر در روسیه را مورد تصویب قرار داده است؛ در همین راستا بانک اقدام به پرداخت مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار وام به منظور تأمین مالی پروژه‌هایی مانند برقی کردن بخش‌هایی از شبکه حمل‌ونقل و توسعه انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر نموده است.^۲

پروژه توسعه بخش انرژی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در آفریقای جنوبی

بانک توسعه جدید، تأمین مالی پروژه توسعه بخش انرژی و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در آفریقای جنوبی را از طریق اعطای وام تا سقف ۳۰۰ میلیون دلار انجام داده است. هدف این پروژه، تسهیل سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر برشمرده شده است که به کاهش تولید و انتشار گاز CO₂ از طریق افزایش تولید برق پاک در آفریقای جنوبی کمک می‌کند. این وام بانک توسعه جدید، به بانک توسعه آفریقای جنوبی (DBSA) ارائه شده که این وجوه را به پروژه‌های فرعی در بخش‌های انرژی بادی، خورشیدی و زیست‌توده وام می‌دهد. انتظار می‌رود این پروژه، مزایای زیست‌محیطی و اقتصادی قابل‌توجهی از جمله: کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، افزایش امنیت انرژی، بهبود کیفیت هوا، افزایش فرصت‌های شغلی و کمک به رشد اقتصادی به همراه داشته باشد. بانک علاوه بر تأمین سرمایه از طریق اعطای وام، به ارائه کمک‌های فنی، نظارت بر اجرای پروژه و حصول اطمینان از انطباق پروژه‌ها با استانداردهای زیست‌محیطی و اجتماعی، اقدام می‌کند.^۳

پروژه ذخیره انرژی باتری در آفریقای جنوبی

بانک توسعه جدید، نقش کلیدی در تأمین مالی پروژه ذخیره انرژی باتری در آفریقای جنوبی ایفا می‌کند. این پروژه ابتکار مشترکی میان بانک توسعه جدید، بانک جهانی و بانک توسعه آفریقا است و هدف از آن، افزایش استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در آفریقای جنوبی ذکر شده است.

¹-<https://www.ndb.int/project/russia-development-renewable-energy-sector-russia-project>.

²- <https://www.ndb.int/news/ndb-board-directors-approves-project-russia-bringing-banks-lending-approvals-usd-15-1-billion>.

³-<https://www.ndb.int/project/greenhouse-gas-emissions-reduction-energy-sector-development-project-south-africa>.

بانک توسعه جدید در این ابتکار مشترک، ۶۰۰۰ میلیون ZAR (واحد پول آفریقای جنوبی)، یعنی حدود ۴۰۰ میلیون دلار برای این پروژه تأمین مالی می‌کند که از بزرگترین وام‌هایی به شمار می‌رود که این بانک تاکنون پرداخت کرده است. بودجه بانک توسعه جدید، برای کمک به ایجاد شبکه‌ای از تأسیسات ذخیره باتری در سراسر آفریقای جنوبی استفاده خواهد شد. در واقع با پرداخت این تسهیلات، انرژی تجدیدپذیر اضافی در ساعات کم‌بار ذخیره و سپس در ساعات اوج مصرف، مجدداً آزاد خواهد شد. با اجرایی شدن این پروژه، از وابستگی آفریقای جنوبی به سوخت‌های فسیلی کاسته و به افزایش امنیت انرژی این کشور کمک خواهد شد. این بانک علاوه بر تأمین مالی، در حال ارائه کمک‌های فنی به پروژه نیز هست تا از اجرای کارآمد و پایدار این پروژه اطمینان حاصل کند. از سوی دیگر بانک، اقدام به جذب مشارکت‌های دولتی-خصوصی در اجرای این پروژه کرده است که منجر به جذب سرمایه‌گذاری بیشتر از سوی بخش خصوصی شده است.^۱

پروژه‌های انرژی خورشیدی مگا

این پروژه‌ها، مربوط به احداث مجموعه‌ای از نیروگاه‌های خورشیدی در مقیاس بزرگ در هند هستند. بانک توسعه جدید، تعدادی از این پروژه‌ها از جمله پارک خورشیدی Bhadla و پارک خورشیدی Ultra Mega Kurnool را تأمین مالی کرده است.^۲

پروژه‌های برق آبی

بانک توسعه جدید، اقدام به تأمین مالی تعدادی از پروژه‌های برق-آبی در هند، روسیه و آفریقای جنوبی نموده است؛ این پروژه‌ها به افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ترکیب تولید برق این کشورها کمک خواهند کرد.^۳

پروژه‌های شبکه برق هوشمند

بانک توسعه جدید، تعدادی از پروژه‌های شبکه هوشمند را در برزیل، هند و چین تأمین مالی کرده است؛ آنها، پروژه‌هایی هستند که به بهبود کارایی و افزایش شبکه برق در این کشورها کمک می‌کنند.^۴

^۱ <https://www.ndb.int/project/south-africa-battery-energy-storage-project>.

^۲ <https://www.ndb.int/insights/ndb-president-60-funding-will-renewables>.

^۳ <https://www.ndb.int/news/ndb-board-directors-meets-shanghai-approves-three-projects-loans-aggregating-usd-937-million/>

^۴ <https://www.ndb.int/project/bndesbrazil/>

پروژه‌های بهسازی شبکه حمل و نقل نوسازی ناوگان لوکوموتیو در روسیه

بانک توسعه جدید در حال تأمین مالی برای برنامه نوسازی ناوگان لوکوموتیو در روسیه است. این برنامه یک پروژه ۷,۵ میلیارد دلاری است که در قالب آن، حدود ۲۰ درصد از ناوگان لوکوموتیو راه آهن روسیه (RZD) با مدل‌های جدید و کارآمدتر جایگزین خواهد شد؛ در همین راستا بانک توسعه جدید، اقدام به پرداخت وام ۵۵۰ میلیون دلاری نموده است که به کاهش هزینه‌های حمل و نقل شبکه راه آهن روسیه و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای کمک می‌کند. این طرح، یک پروژه پرریسک است، زیرا شامل جایگزینی ناوگان بزرگی از لوکوموتیوهای روسیه می‌شود. در واقع تأمین مالی بانک توسعه جدید، به کاهش ریسک این پروژه کمک می‌کند و اجرای آن را تقویت می‌کند.

تأمین مالی بانک توسعه جدید برای برنامه نوسازی ناوگان لوکوموتیو را می‌توان به عنوان بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر بانک در جهت حمایت از توسعه زیرساخت‌ها در بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه به شمار آورد. شایان توجه است که با اجرای این پروژه، حجم شبکه حمل و نقل ریلی روسیه، به میزان ۲۲ درصد افزایش خواهد یافت؛ مصرف سوخت، به میزان ۵ درصد و انتشار گاز دی‌اکسید کربن، به میزان ۴,۵ درصد کاهش خواهد یافت.^۱

پروژه توسعه فاز سوم فرودگاه بین‌المللی شیان یانگ

در سال ۲۰۱۸، بانک توسعه جدید، اعطای وام ۸۰۵ میلیون یوانی، یعنی حدود ۱۱۸ میلیون دلار برای تأمین مالی پروژه توسعه فاز سوم فرودگاه بین‌المللی شیان یانگ (XXIA) را تصویب کرد. با اجرایی شدن این پروژه، ظرفیت فرودگاه به جابجایی ۸۳ میلیون مسافر در سال افزایش خواهد یافت و آن را به یکی از بزرگترین فرودگاه‌های چین تبدیل می‌کند. وام بانک توسعه جدید، به منظور ساخت سه باند جدید، یک ساختمان ترمینال جدید و سایر زیرساخت‌های پشتیبانی استفاده خواهد شد. انتظار می‌رود این پروژه در طول ساخت و ساز، منجر به ایجاد بیش از ۱۰ هزار شغل و منافع اقتصادی قابل توجهی برای منطقه شود. در واقع این پروژه، به بهبود شبکه اتصال و کارایی فرودگاه کمک خواهد کرد که به نوبه خود باعث افزایش رشد و توسعه اقتصادی در منطقه خواهد شد. این پروژه به گونه‌ای طراحی شده است که با محیط‌زیست سازگار باشد و با اجرای اقداماتی به منظور صرفه‌جویی در انرژی و کاهش انتشار گاز کربن همراه است.^۲

1-<https://www.ndb.int/project/locomotive-fleet-renewal-program>.

2-<https://www.ndb.int/project/xian-xianyang-international-airport-phase-iii-expansion-project>.

پروژه سیستم حمل‌ونقل سریع منطقه‌ای دهلی-غازی‌آباد-میروت (RRTS)

بانک توسعه جدید، یکی از تأمین‌کنندگان مالی پروژه سیستم حمل‌ونقل سریع منطقه‌ای دهلی-غازی‌آباد-میروت (RRTS) است. هزینه این پروژه در مجموع، ۳ میلیارد و ۷۵۹ میلیون دلار برآورد شده است که بانک توسعه جدید، مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار وام به این پروژه اختصاص داده است. بانک توسعه آسیایی (ADB) و بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیایی (AIIB)، از دیگر مشارکت‌کنندگان مالی در این پروژه هستند که به ترتیب به پرداخت ۱۰۴۹ میلیون دلار و ۵۰۰ میلیون دلار وام متعهد شده‌اند.

منابع مالی بانک توسعه جدید، برای حمایت از ساخت فاز اول RRTS استفاده خواهد شد که دهلی را به Meerut در ایالت اوتراپرادش متصل می‌کند. حداکثر سرعت در این کریدور ۸۲ کیلومتری، ۱۸۰ کیلومتر در ساعت (۱۱۱٫۸۵ مایل در ساعت) خواهد بود که زمان سفر بین دو شهر را به کمتر از ۶۰ دقیقه کاهش می‌دهد. انتظار می‌رود این پروژه برای بیش از ۲٫۵ میلیون نفر در منطقه، تأثیرات مثبتی بر جای بگذارد و به کاهش تراکم ترافیک و آلودگی هوا کمک کند؛ تاریخ تکمیل این پروژه را در سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرده‌اند.^۱

توسعه و نوسازی ترمینال کانتینری دوربان

بانک توسعه جدید، اعطای وام ۳٫۵ میلیارد ZAR را برای توسعه و نوسازی ترمینال کانتینری دوربان (DCT) تخصیص داده است. این پروژه توسط Transnet، شرکت دولتی آفریقای جنوبی که DCT را اداره می‌کند، اجرا می‌شود. وام بانک توسعه جدید، به تأمین مالی تهیه و نصب جرثقیل‌های مدرن و سایر تجهیزات حمل بار کمک خواهد کرد. توسعه این ترمینال به DCT اجازه می‌دهد تا قابلیت پهلوگیری کشتی‌های بزرگتر و با ظرفیت ناخالص بیش از ۱۰۰ هزار تن یا ۹۰۰۰ (TEU)^۲ را کسب نماید. این پروژه همچنین با کوتاه‌تر شدن زمان گردش کشتی و افزایش توان عملیاتی، کارایی DCT را بهبود می‌بخشد. انتظار می‌رود این پروژه با تقویت تجارت، ایجاد اشتغال، بهبود اتصال این کشور به اقتصاد جهانی و تسهیل صادرات، تأثیرات مثبت زیادی بر اقتصاد آفریقای جنوبی بر جای خواهد گذاشت. در همین راستا، اینگونه پیش‌بینی می‌شود که این پروژه حدود ۱۰ هزار شغل، در طول زمان ساخت و ۵۰۰۰ شغل دائمی را پس از تکمیل، ایجاد خواهد کرد؛ این امر به کاهش بیکاری در آفریقای جنوبی کمک می‌کند.^۳

^۱ <https://www.ndb.int/project/india-delhi-ghaziabad-meerut-regional-rapid-transit-system-rrts-project>.

^۲ - هر واحد، معادل بیست فوت است.

^۳ <https://www.ndb.int/project/the-durban-container-terminal-berth-reconstruction-project-south-africa>.

پروژه ارتقای شبکه اتوبوسرانی سریع کوریتوبا (برزیل)

هدف این پروژه، بهبود کارایی و پایداری سیستم حمل‌ونقل سریع اتوبوس (BRT) کوریتوبا در برزیل است. بانک توسعه جدید در قالب این پروژه، تأمین مالی ساخت ایستگاه‌های جدید، گسترش شبکه بی‌آرتی و خرید اتوبوس‌های جدید را برعهده خواهد گرفت.^۱

کریدور ۴ فاز دوم پروژه ریلی مترو چنای (هند)

این پروژه، ساخت چهارمین کریدور سیستم ریلی مترو چنای را تأمین مالی خواهد کرد. طول این کریدور، ۲۴٫۶ کیلومتر و دارای ۲۳ ایستگاه خواهد بود. بانک توسعه جدید، ۳۴۶ میلیون دلار برای تأمین مالی این پروژه اختصاص داده است.^۲

پروژه بهبود شبکه حمل‌ونقل شهری گوانژو در چین

این پروژه، ساخت یک خط حمل‌ونقل ریلی شهری جدید در گوانژو چین را تأمین مالی خواهد کرد. این شبکه حمل‌ونقل ریلی، به طول ۲۷ کیلومتر و برخوردار از ۱۴ ایستگاه است. دولت چین به منظور تأمین مالی بخشی از این پروژه، وامی به مبلغ ۳٫۴ میلیارد یوان از بانک درخواست کرده است که و مبلغ تأمین مالی این پروژه در دست بررسی است.^۳

پروژه توسعه زیرساخت اکوتوریسم مگالایا در هند

بانک توسعه جدید با پرداخت ۷۹ میلیون دلار، پروژه توسعه زیرساخت‌های اکوتوریسم در مگالایا را تأمین مالی می‌کند. بر اساس این پروژه، احداث جاده‌ها، مسیرهای پیاده‌روی و مراکز گردشگری جدید در مقاصد اکوتوریسم ایالت انجام خواهد شد.^۴

پروژه‌های اقتصاد دیجیتال

یکی دیگر از حوزه‌های اولویت‌دار در تأمین مالی بانک توسعه جدید، حوزه اقتصاد دیجیتال و نوآوری است. در این راستا بانک توسعه جدید طی سال‌های اخیر، پروژه‌های مختلفی را تأمین مالی کرده است. حوزه‌های کلیدی تأمین مالی اقتصاد دیجیتال عبارتند از:

^۱-<https://www.ndb.int/project/brazil-curitibas-bus-rapid-transit-rideability-improvement-project>.

^۲-<https://www.ndb.int/project/chennai-metro-rail-project-corridor-4>.

^۳-<https://www.ndb.int/project/ganzhou-urban-transport-improvement-project>.

^۴-<https://www.ndb.int/project/meghalaya-ecotourism-infrastructure-development-project>.

- **زیرساخت پهنای باند:** بانک توسعه جدید، چندین پروژه از جمله پروژه BharatNet در هند، پروژه BR-IX در برزیل و شبکه ملی پهنای باند آفریقای جنوبی (SANBONE) را با هدف گسترش زیرساخت پهنای باند در کشورهای بریکس تأمین مالی کرده است. این پروژه‌ها به اتصال مناطق روستایی و دورافتاده به اینترنت کمک می‌کنند که برای توسعه اقتصادی و شمولیت اجتماعی این کشورها ضروری است.^۱
- **دولت الکترونیک:** بانک توسعه جدید، تأمین مالی چندین پروژه از جمله: طرح ملی دولت الکترونیک در هند، برنامه توسعه دولت الکترونیک در روسیه و برنامه اقدام دولت الکترونیک در آفریقای جنوبی را انجام داده است. این پروژه‌ها به بهبود کارایی و شفافیت خدمات دولتی کمک می‌کنند که برای حکمرانی خوب، ضروری است.
- **FinTech:** بانک توسعه جدید، در پروژه‌های FinTech در کشورهای بریکس سرمایه‌گذاری می‌کند؛ از جمله این پروژه‌ها، می‌توان به پروژه ابتکار دیجیتال در هند، استراتژی ملی گنجاندن مالی در برزیل^۲ و پروژه FinScope آفریقای جنوبی اشاره نمود. این پروژه‌ها به ارتقای شمولیت مالی و دسترسی به خدمات مالی برای فقرا و حاشیه‌نشینان کمک می‌کنند.
- **توسعه مهارت‌ها:** بانک توسعه جدید، از برنامه‌های توسعه مهارت‌ها در کشورهای بریکس حمایت می‌کند تا به افراد در کسب مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در اقتصاد دیجیتالی، کمک کند. به عنوان مثال، بانک توسعه جدید، برنامه مهارت‌افزایی دیجیتال و کارآفرینی در هند، برنامه اشتغال جوانان و توسعه مهارت‌ها در برزیل و استراتژی توسعه مهارت‌های ملی در آفریقای جنوبی را تأمین مالی کرده است.^۳
- **تحقیق و توسعه:** همچنین بانک توسعه جدید در حال سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه در اقتصاد دیجیتال در کشورهای بریکس است. در همین راستا بانک توسعه جدید، پروژه‌های احداث مرکز ملی فناوری نرم‌افزار در هند، مرکز نوآوری Skolkovo در روسیه و بنیاد تحقیقات ملی آفریقای جنوبی را تأمین مالی کرده است. این سرمایه‌گذاری‌ها به ایجاد دانش و ظرفیت نوآوری مورد نیاز برای پیشبرد اقتصاد دیجیتال در کشورهای بریکس کمک می‌کند.^۴

^۱-<https://www.ndb.int/projects>.

^۲-the National Financial Inclusion Strategy in Brazil.

^۳-https://www.ndb.int/annual-report-2021/pdf/NDB_AR_2021_complete.pdf.

^۴-http://brics2022.mfa.gov.cn/eng/dtxw/202206/t20220630_10712730.html.

- **توسعه شبکه تلفن همراه** : بانک توسعه جدید با ارائه وام ۳۰۰ میلیون دلاری، در تأمین مالی پروژه توسعه شبکه تلفن همراه و خدمات ابری روسیه نقش ایفا کرد. این پروژه توسط شرکت سهامی عام TeleSystems Mobile (MTS)،

یک شرکت مخابراتی روسی اجرا می‌شود. هدف این پروژه، گسترش شبکه تلفن همراه MTS و استقرار زیرساخت خدمات ابری در روسیه است. انتظار می‌رود این پروژه، امکان دسترسی به اینترنت سریع‌تر را برای بخش‌هایی از جمعیت روسیه به همراه داشته باشد و دسترسی شرکت‌ها به طیف وسیعی از خدمات ابری را فراهم نماید. این پروژه، پیش از حمله روسیه به اوکراین تأمین مالی شده است.

شایان توجه است که بانک توسعه جدید اعلام کرده که به دلیل تحریم‌های اعمال شده علیه روسیه در پی حمله این کشور به اوکراین، قادر به بررسی پروژه‌های جدید در روسیه نمی‌باشد.^۱

پروژه‌های مورد اشاره در بالا، بخشی از پروژه‌های کلیدی هستند که از سوی بانک توسعه جدید در حوزه‌های اقتصاد دیجیتال و نوآوری تأمین مالی شده‌اند. بانک، مدعی است که این پروژه‌ها به ارتقای توسعه اقتصادی، فراگیری یا دربرگیری اجتماعی و حکمرانی خوب در کشورهای بریکس کمک می‌کنند.

تأمین مالی زیرساخت‌های اجتماعی

یکی دیگر از حوزه‌های اولویت‌دار برای تأمین مالی از سوی بانک، توسعه زیرساخت‌های اجتماعی ذکر شده است. در این حوزه تاکنون بانک، پروژه‌های ذیل را تأمین مالی کرده است:

تأمین مالی برنامه مسکن و توسعه شهری روسیه

بانک توسعه جدید در سال ۲۰۲۱، اعطای وام ۳۰۰ میلیون دلاری به شرکت مسکن و توسعه شهری روسیه (DOM.RF) را به منظور توسعه برنامه مسکن و توسعه شهری مقرون‌به‌صرفه مورد تأیید قرار داد. هدف از این برنامه، رفع کمبود مسکن ارزان‌قیمت در روسیه از طریق تأمین مالی ساخت واحدهای مسکونی جدید است. از شرایط اعطای وام بانک توسعه جدید، برخورداری از معیارهایی مانند مقرون‌به‌صرفه بودن واحدهای مسکونی است.

وام بانک توسعه جدید، به جذب سرمایه‌گذاری بیشتر بخش خصوصی در بخش مسکن کمک خواهد کرد و این امر به نوبه خود، به افزایش عرضه مسکن ارزان‌قیمت در روسیه کمک خواهد کرد. در واقع برنامه مسکن مقرون‌به‌صرفه و

1-<https://www.ndb.int/project/russia-cellular-network-cloud-services-expansion-project>

توسعه شهری، با اولویت‌های استراتژیک بانک توسعه جدید مبنی بر گسترش رشد فراگیر و توسعه پایدار، هماهنگ است. این برنامه به بهبود استانداردهای زندگی خانواده‌های روسی و توسعه اقتصاد روسیه کمک می‌کند.^۱

تأمین مالی برنامه زیرساخت آموزشی ترسینا

بانک توسعه جدید در سال ۲۰۲۰، اقدام به پرداخت وام ۵۰ میلیون دلاری به شهرداری ترسینا در برزیل به منظور تأمین مالی برنامه زیرساخت آموزشی ترسینا نمود. هدف از این پروژه، بهبود زیرساخت‌های آموزشی در ترسینا از طریق ساخت و بازسازی مدارس، تأمین تجهیزات و همچنین تقویت ظرفیت اداره آموزش و پرورش شهرداری است. انتظار می‌رود که بیش از ۱۰۰ هزار دانش آموز در ترسینا از این برنامه بهره‌مند شوند. تأمین مالی بانک توسعه جدید، به موارد زیر کمک خواهد کرد:

- افزایش تعداد مدارس تمام‌وقت از ۲۹ به ۶۰ مدرسه در ترسینا.
- بهبود کیفیت آموزش در ترسینا با فراهم کردن امکانات و تجهیزات بهتر.
- تقویت ظرفیت اداره آموزش و پرورش شهرداری برای مدیریت و اجرای برنامه.^۲

در واقع تأمین مالی بانک توسعه جدید از برنامه توسعه زیرساخت آموزشی ترسینا، تنها نمونه‌ای از نحوه کار این بانک برای بهبود زندگی شهروندان در اقتصادهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه به شمار می‌رود.

تأمین مالی پروژه حمایت از سیستم قضایی روسیه

نقش بانک توسعه جدید در راستای تأمین مالی پروژه حمایت از سیستم قضایی روسیه (JSSP)، اقدام به ارائه وام بلندمدت ۴۶۰ میلیون دلاری نموده است که ۷۶٫۵٪ از کل هزینه پروژه را تشکیل می‌دهد.

هدف JSSP، بهبود کارایی، اثربخشی و شفافیت سیستم قضایی روسیه با حمایت از توسعه زیرساخت‌های قضایی و اجرای فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات مدرن است. این پروژه همچنین به تقویت ظرفیت قوه قضاییه برای اجرای عدالت به شیوه‌ای عادلانه و بی‌طرفانه کمک خواهد کرد. شایان ذکر است که تأمین مالی این پروژه از سوی بانک، در راستای وظایف آن مبنی بر ترویج زیرساخت‌های پایدار و رشد فراگیر انجام شده است.^۳

تأمین مالی پروژه‌های حفاظت از محیط‌زیست

- پروژه حفاظت از محیط‌زیست برای نیروگاه حرارتی Medupi

1-<https://www.ndb.int/project/affordable-housing-and-urban-development-program>.

2-<https://www.ndb.int/project/brazil-teresina-educational-infrastructure-program>.

3-<https://www.ndb.int/project/judicial-support-russia>.

یکی دیگر از حوزه‌های اولویت‌دار بانک برای تأمین مالی، حفاظت از محیط‌زیست است و تاکنون اقدام به تأمین مالی چندین پروژه زیست‌محیطی کرده است. در همین راستا در سال ۲۰۱۹، بانک توسعه جدید، وام ۴۸۰ میلیون دلاری برای تأمین مالی پروژه حفاظت از محیط‌زیست برای نیروگاه حرارتی Medupi در آفریقای جنوبی را مورد تصویب قرار داد. هدف از این پروژه، کاهش ۸۵ درصدی انتشار گاز دی‌اکسید گوگرد از نیروگاه Medupi و کاهش انتشار کربن ذکر شده است؛ امری که آن را به یکی از کم‌آلاینده‌ترین نیروگاه‌های زغال‌سنگی در جهان تبدیل می‌کند. در واقع وام بانک توسعه جدید، به تأمین مالی نصب واحدهای گوگردزدایی در نیروگاه کمک خواهد کرد.

تأمین مالی بانک توسعه جدید از پروژه حفاظت از محیط‌زیست Medupi، بخشی از تعهد آن به توسعه پایدار به به نمایش می‌گذارد. هر چند که این پروژه، توسط برخی از گروه‌های زیست‌محیطی مورد انتقاد قرار گرفته است. آنها استدلال می‌کنند این نیروگاه همچنان به انتشار بیش از حد دی‌اکسید کربن ادامه می‌دهد. با این حال، بانک توسعه جدید، از اجرای این پروژه دفاع کرده و استدلال می‌کند که یک گام ضروری برای بهبود کیفیت هوا در آفریقای جنوبی به شمار می‌رود.^۱

پروژه حفاظت از محیط‌زیست برزیل

بانک توسعه جدید، در تأمین مالی پروژه حفاظت از محیط‌زیست برزیل، نقش کلیدی ایفا می‌کند. در واقع این پروژه، با هدف بهبود عملکرد زیست‌محیطی دو پالایشگاه موجود در برزیل، یعنی پتروبراس پائولینیا و پتروبراس ریپار طراحی شده است. این پروژه، زیرساخت‌ها و تجهیزات پالایشگاه‌ها را در راستای کاهش آلودگی آب و همچنین کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ارتقا می‌دهد.

بانک توسعه جدید، ۲۰۰ میلیون دلار برای این پروژه تخصیص داده است. این تأمین مالی به پتروبراس کمک می‌کند تا استانداردهای حفاظت از محیط‌زیست خود را بهبود بخشیده و با الزامات نظارتی جدید، مطابقت داشته باشد. انتظار می‌رود این پروژه، اثرات توسعه‌ای قابل توجهی در کاهش آلودگی آب، بهبود کیفیت هوا، افزایش بهره‌وری انرژی و ایجاد اشتغال در این کشور داشته باشد. در واقع تأمین مالی بانک توسعه جدید برای پروژه حفاظت از محیط‌زیست برزیل، در راستای مأموریت این بانک در راستای ترویج توسعه پایدار در قدرت‌های نوظهور و کشورهای در حال توسعه انجام می‌شود.^۲

1-<https://www.ndb.int/project/environmental-protection-project-medupi-thermal-power-plant>.

2-<https://www.ndb.int/project/environmental-protection-project-brazil>.

پروژه آزمایشی بازسازی صنعتی کم‌کربن و توسعه سبز جیانگشی

بانک توسعه جدید، در تأمین مالی پروژه آزمایشی بازسازی صنعتی کم‌کربن و توسعه سبز جیانگشی نقش مهمی ایفا می‌کند. هدف از اجرای این پروژه، ترویج توسعه کم‌کربن و سبز در استان جیانگشی چین از طریق حمایت از تحول شرکت‌های صنعتی و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر است. در این راستا بانک اقدام به ارائه یک وام بلندمدت تا سقف ۲۰۰ میلیون دلار برای اجرای این پروژه کرده است. این وام برای تأمین مالی طیفی از فعالیت‌ها هزینه می‌شود که مهمترین آنها عبارتند از:

- احداث شهرک‌های صنعتی کم‌کربن و سبز جدید.

- ارتقاء تأسیسات صنعتی موجود برای افزایش بهره‌وری انرژی.

- توسعه پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی و بادی.

- ارتقای بهره‌وری انرژی و اقدامات حفاظت از محیط‌زیست در شرکت‌های صنعتی.

تأمین مالی بانک توسعه جدید برای پروژه آزمایشی تجدید ساختار صنعتی کم‌کربن و توسعه سبز جیانگشی کمک قابل توجهی به اقدامات این استان در راستای ترویج توسعه سبز و کم‌کربن ارائه می‌کند. اینگونه پیش‌بینی می‌شود که این پروژه باعث ایجاد اشتغال، کاهش آلودگی و بهبود سطح کیفی زندگی در استان جیانگشی شود.^۱

الزامات عضویت کشورها در بانک توسعه جدید

با وجود آنکه گسترش اعضای بانک توسعه بریکس به کندی انجام می‌شود، اما در سال‌های اخیر برخی از کشورهای در حال توسعه را به عضویت خود پذیرفته است. همانگونه که اشاره شد، تاکنون کشورهای بنگلادش، امارات عربی متحده و مصر به عنوان اعضای جدید به این بانک ملحق شده‌اند. اروگوئه نیز در فرایند الحاق قرار دارد. با توجه به ساختار نهادی و پیش‌شرط‌های عضویت در این بانک از یک سو و روند عضویت این کشورها، می‌توان شرایط الحاق ایران به این نهاد را به طور نسبی مشخص کرد. در بخش نخست پژوهش، ساختار بانک و اولویت‌های آن مورد بحث قرار گرفت. در ادامه، الزامات فنی الحاق به این نهاد و نیز روند آن به صورت مختصر مورد بحث قرار می‌گیرد تا زمینه برای تبیین روند احتمالی الحاق ایران فراهم گردد:

پیش‌شرط‌های الحاق به بانک توسعه جدید

1-<https://www.ndb.int/project/jiangxi-china>.

- پیش‌شرط‌های فنی برای پیوستن کشورها به بانک توسعه جدید بریکس را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد:
- **برخورداری از یک سیستم اقتصادی و مالی سالم:** کشور درخواست‌کننده باید دارای یک سیستم اقتصادی و مالی سالم باشد؛ به‌گونه‌ای که بتواند از فعالیت‌های وام‌دهی بانک توسعه جدید حمایت کند.
 - **سابقه حکمرانی خوب:** برخورداری کشور درخواست‌کننده از تجربه حکمرانی خوب، از جمله برخورداری از بخش عمومی شفاف و پاسخگو، از الزامات دیگر عضویت در این بانک عنوان شده است.
 - **تعهد به توسعه پایدار:** کشور درخواست‌کننده الحاق، باید نسبت به توسعه پایدار متعهد باشد و در عمل نشان دهد که پروژه‌هایش به توسعه پایدار کمک می‌کند.
 - **چارچوب قانونی برای عضویت در بانک توسعه جدید:** چارچوب قانونی کشور درخواست‌کننده باید از امکان همکاری با بانک توسعه جدید و اجرای پروژه‌های تحت‌حمایت آن برخوردار باشد.
 - **سازگاری رویه‌های ارزیابی پروژه با سیاست‌های بانک:** رویه‌های ارزیابی و تأیید پروژه‌ها در کشور درخواست‌کننده باید با سیاست‌های وام‌دهی بانک توسعه جدید سازگار باشد.
 - **ظرفیت مدیریت پروژه‌های تأمین مالی شده توسط بانک توسعه جدید:** کشور درخواست‌کننده باید از ظرفیت مدیریت پروژه‌های تأمین مالی شده توسط بانک توسعه ملی از جمله: قابلیت تهیه اسناد پروژه، نظارت بر اجرای پروژه و مدیریت ریسک‌های پروژه برخوردار باشد.
 - **سوابق کشور متقاضی در اجرای طرح‌های عمرانی**
- علاوه بر پیش‌شرط‌های فنی، کشورهای متمایل به پیوستن به بانک توسعه جدید، ملزم به رعایت الزامات مالی خاصی هستند. این الزامات شامل: اشتراک در سرمایه بانک توسعه جدید و تعهد به مشارکت در صندوق ذخیره بانک توسعه جدید است.^۱
- روند پذیرش اعضای جدید در بانک توسعه جدید به لحاظ اجرایی، شامل مراحل ذیل است:**
- کشور علاقه‌مند درخواست رسمی خود را به بانک توسعه جدید ارسال می‌کند.
 - شورای حکام بانک توسعه جدید (BoG) درخواست را مورد بررسی قرار می‌دهد و نسبت به انجام یا عدم انجام مذاکرات رسمی با کشور متقاضی، تصمیم می‌گیرد.

1-<https://www.ndb.int/about-ndb/members>.

- اگر شورای حکام اجازه مذاکرات را صادر کند، بانک توسعه جدید اقدام به انعقاد یک یادداشت تفاهم نامه (MOU) با کشور متقاضی می کند که شرایط و ضوابط عضویت احتمالی را مشخص می کند.
- پس از امضای تفاهم نامه، بانک توسعه جدید و کشور متقاضی، مذاکرات رسمی خود را آغاز کرده و پیش شرطهای مورد اشاره در بالا، میان آنها مورد مذاکره قرار می گیرد.
- در صورت موفقیت آمیز بودن مذاکرات، بانک توسعه جدید و کشور متقاضی موافقت نامه الحاق را امضا می کنند.
- پس از امضای موافقتنامه الحاق، کشور متقاضی، سند الحاق خود را نزد بانک توسعه جدید تودیع می کند.
- پس از تودیع سند الحاق، کشور متقاضی به عنوان عضو جدید بانک توسعه اعلام می شود.^۱

روند الحاق اعضای جدید به بانک توسعه در عمل

همانگونه که اشاره شد در سالهای اخیر، کشورهای بنگلادش، مصر و امارات عربی متحده به عضویت بانک توسعه بریکس درآمده اند. افزون بر این، فرایند عضویت اوروگوئه نیز در مراحل پایانی خود قرار دارد. در این راستا روند الحاق بنگلادش، به عنوان نخستین عضو جدید، به طور نسبی آسان بود؛ این کشور درخواست عضویت خود را در سال ۲۰۲۰ ارائه کرد. پس از طی مراحل مورد اشاره در بالا، شورای حکام بانک، عضویت بنگلادش را در ژوئیه ۲۰۲۱ مورد تأیید قرار داد و این کشور سند الحاق خود را در آگوست ۲۰۲۱ نزد بانک تودیع کرد.

در مدت کوتاه مذاکره، بانک و بنگلادش بر سر چند موضوع کلیدی به تفاهم رسیدند؛ نخست آنکه بانک در مورد شرایطی همچون برخورداری از محیط اقتصاد کلان باثبات و سابقه خوب در بازپرداخت بدهی بنگلادش، از خود انعطاف نشان داد؛ دوم آنکه بانک باید در مورد سیستم مالی بنگلادش و توانایی آن در مدیریت ریسک های مرتبط با وام دهی، بررسی لازم را انجام می داد؛ این بررسی ها نیز با انعطاف پذیری همراه بود. رئیس وقت بانک در تمجید از عضویت بنگلادش، برخورداری این کشور از رشد اقتصادی قوی و تعهد آن به توسعه پایدار را به عنوان عواملی که آن را به کاندیدای ایده آل برای عضویت تبدیل کرده، عنوان نمود.

1-<https://www.ndb.int/about-ndb/members>.

پذیرش بنگلادش در بانک توسعه جدید، موفقیتی مهم برای بانک و این کشور تلقی می‌شود؛ در حال حاضر و با پذیرش بنگلادش، دامنه دسترسی بانک به منطقه جدیدی از جهان گسترش یافته است. از دیگر سو، بنگلادش نیز به منابع مالی جدیدی برای پروژه‌های زیربنایی خود دسترسی پیدا کرده است.^۱

افزون بر بنگلادش، بانک توسعه جدید در سپتامبر ۲۰۲۱، امارات متحده عربی را به عنوان دومین عضو جدید خود مورد پذیرش قرار داد. پذیرش امارات، پس از طی روند مذاکرات دو ساله بین بانک و دولت امارات صورت گرفت؛ این روند، بدون چالش نبود؛ یکی از مشکلات کلیدی، حصول اطمینان از انطباق عضویت امارات عربی متحده با مفاد توافق‌نامه بانک توسعه جدید بود. در حالی که مفاد توافق‌نامه تصریح می‌کند که تمامی کشورهای عضو باید به اصول حکمرانی خوب و حاکمیت قانون متعهد باشند، دولت امارات می‌بایست الزام کامل خود به رعایت این معیارها را اثبات می‌کرد. چالش دیگر، توافق بر سر اشتراک سرمایه امارات در بانک بود. در نهایت بانک توسعه جدید و دولت امارات بر این چالش‌ها غلبه کردند و بر سر شرایط عضویت امارات به توافق رسیدند. لذا عضویت امارات عربی متحده در ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۱ در بانک پذیرفته شد و اشتراک سرمایه آن ۲ میلیارد دلار تعیین شد.^۲

مصر به عنوان دیگر عضو جدید، علاقه خود برای پیوستن به بانک توسعه جدید را در سال ۲۰۲۱ ابراز کرد. در همان سال، درخواست مصر برای پیوستن به بانک توسعه جدید توسط شورای حکام بانک مورد تأیید قرار گرفت. مصر نیز فرآیندهای داخلی خود از جمله اخذ مجوزهای لازم از قوه مقننه را تکمیل کرد و نهایتاً سند الحاق خود به مفاد توافق‌نامه بانک توسعه جدید را تودیع کرد.

مهم‌ترین مشکل در روند پذیرش مصر، نیاز به اخذ تأییدیه‌های لازم از قوه مقننه این کشور بود. قانون اساسی مصر، تأیید تمامی معاهدات بین‌المللی قبل از لازم‌الاجرا شدن را توسط قانونگذار ایجاب می‌کند. این روند، چندین ماه طول کشید اما در نهایت، موفقیت‌آمیز بود. نهایتاً عضویت مصر در بانک توسعه جدید به طور رسمی در تاریخ ۲۰ فوریه ۲۰۲۳ اعلام شد.^۳ پذیرش مصر در بانک توسعه جدید، یک نقطه عطف مهم برای بانک توسعه جدید و مصر به شمار می‌رود؛ زیرا در

^۱-<https://www.ndb.int/news/ndb-admits-bangladesh-as-new-member-development-bank-established-by-brics-begins-membership-expansion>.

^۲-<https://www.prnewswire.com/ae/news-releases/ndb-admits-uae-as-new-member-808867867.html>.

^۳-<https://tass.com/economy/1593081>.

حال حاضر بانک توسعه جدید، در شمال آفریقا حضور دارد و از سوی دیگر، مصر نیز به منبع مالی جدیدی برای اجرای پروژه‌های زیربنایی و توسعه پایدار خود دسترسی پیدا کرده است.^۱

به طور خلاصه، روند پیوستن مصر به بانک توسعه جدید بریکس شامل مذاکرات، همسویی منافع، کمک‌های مالی، توسعه متوازن و رویه‌های قانونی و اداری بود.

اروگوئه، کشوری است که بخش اعظم فرایند عضویت آن در بانک طی مدت کوتاهی طی شده اما هنوز عضویت آن رسمیت نیافته است. اوایل سال ۲۰۲۰ شورای حکام به بانک اجازه آغاز مذاکرات رسمی با اعضای احتمالی را صادر کرد. پس از یک دور مذاکرات موفق، اروگوئه در سپتامبر ۲۰۲۱ به عنوان عضو جدید پذیرفته شد؛ در این راستا، برزیل نقش مهمی در تسهیل پذیرش اروگوئه در بانک توسعه جدید ایفا کرد.^۲ زیرا در فرایند مذاکرات، برخی نگرانی‌ها در مورد تأثیر احتمالی پذیرش اروگوئه در بانک توسعه جدید بر سیاست‌های وام‌دهی این بانک ایجاد شد. برخی از ناظران استدلال کردند که پذیرش اروگوئه، تمرکز این بانک بر زیرساخت‌ها و توسعه پایدار را کمرنگ و بانک را مستعد دخالت‌های سیاسی می‌کند. با این حال، بانک توسعه جدید بر مأموریت اصلی خود مبنی بر تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و توسعه پایدار، تأکید کرده است.^۳

مهم‌ترین چالش در روند عضویت اروگوئه، نیاز به اخذ مجوزهای لازم از پارلمان این کشور بود. در قانون اساسی اروگوئه نیز مانند مصر، الزام کسب تأیید تمامی معاهدات بین‌المللی قبل از لازم‌الاجرا شدن توسط قوه مقننه ذکر شده است. این روند هنوز تکمیل نشده است و اسناد الحاق اروگوئه نزد بانک تودیع نشده است.^۴

چشم‌انداز عضویت ایران در بانک توسعه جدید بریکس

بر مبنای آنچه آمد، می‌توان گفت که بانک توسعه جدید با وجود آنکه نهادی نوپدید در نظام مالی جهانی به شمار می‌رود اما ساختار، قواعد و کنش‌های آن در قالب همکاری و رقابت با نهادهای سنتی این عرصه طراحی شده و در تعارض با آنها قرار ندارد. البته این بانک شروطی مانند "نوع روابط دولت-جامعه" که سوی بانک جهانی در ارائه تسهیلات خود در نظر می‌گیرد را لحاظ نمی‌کند و عمدتاً بر توسعه پایدار تمرکز دارد.

1-<https://www.silkroadbriefing.com/news/2023/03/23/egypt-becomes-a-member-of-the-brics-new-development-bank>.

2-<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/1758-5899.13214>.

3-<https://www.ndb.int/news/ndb-admits-uruguay-as-new-member-development-bank-established-by-brics-begins-membership-expansion>.

4-<https://www.ndb.int/about-ndb/members>.

همانگونه که اشاره شد، الحاق به این نهاد نیازمند برخی قابلیت‌ها در اقتصاد کلان کشورهاست. ایران نیز برای عضویت در این نهاد باید نظر موافق شورای حکام را جلب نماید؛ نخستین شرط برخورداری از یک سیستم اقتصادی و مالی سالم است؛ به‌گونه‌ای که کشور متقاضی عضویت بتواند از فعالیت‌های وام‌دهی بانک توسعه جدید حمایت کند. نظام مالی ایران در شرایط تحریمی کنونی، به شدت زیر فشار قرار دارد و بانک مرکزی از سوی ایالات متحده به بهانه واهی حمایت از برنامه هسته‌ای و حمایت از تروریسم، تحت تحریم قرار دارد. افزون بر این، گروه ویژه اقدام مالی، ایران را همراه با کره شمالی همچنان در لیست سیاه خود نگاه داشته است و پیوسته در مورد خطرات تعامل نظام مالی بین‌المللی با این کشور هشدار می‌دهد. هر چند که به لحاظ شاخص‌های کیفی، احتمالاً نظام مالی و اقتصادی ایران با کشورهایمانند بنگلادش و مصر که به عضویت این بانک درآمده‌اند، از تفاوت چندانی برخوردار نیست و چه بسا پیشرفته‌تر از آنها نیز هست.

در واقع اقتصاد ایران در شرایط غیرتحریمی، از توانمندی‌های بسیار بیشتری نسبت به کشورهای فوق برخوردار است اما شرایط تحریمی، چنان ایران را در محدودیت قرار داده که این کشور را حتی در دریافت منابع مالی خود از عراق که در آن از نفوذ زیادی برخوردار است، با معضل جدی مواجه کرده است.

دومین شاخص، برخورداری از سابقه حکمرانی خوب است. کشور درخواست‌کننده باید از سابقه حکمرانی خوب، به ویژه بخش عمومی شفاف و پاسخگو برخوردار باشد. اگر برآوردهای سازمان‌هایی مانند سازمان شفافیت بین‌الملل، مبنای ارزیابی این بانک قرار گیرد، چالش‌ها برای ایران سهمگین خواهد بود. اما اگر بانک برآوردهای بین‌المللی در این راستا را ملاک قرار ندهد و تنها قصد داشته باشد تا از مسیر مذاکره با ایران به جمع‌بندی برسد شرایط متفاوت خواهد بود.

شاخص دیگر، تعهد به توسعه پایدار است. کشور درخواست‌کننده باید نسبت به توسعه پایدار تعهد داشته باشد و در عمل نشان دهد که پروژه‌هایش به توسعه پایدار کمک می‌کند. ایران از این نظر با چالش‌های جدی در اجرای معاهده

پاریس و رعایت استانداردهای زیست‌محیطی مواجه است.^۱

¹-<https://snn.ir/fa/news/1062144/%DA%AF%D8%B2%D8%A7%D8%B1%D8%B4-%DA%A9%D9%85%DB%8C%D8%B3%DB%8C%D9%88%D9%86-%D8%A7%D8%B5%D9%84-%DB%B9%DB%B0-%D8%AF%D8%B1-%D9%85%D9%88%D8%B1%D8%AF-%D8%B9%D8%B6%D9%88%DB%8C%D8%AA-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%B1-%D9%85%D9%88%D8%A7%D9%81%D9%82%D8%AA%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D8%A2%D8%A8-%D9%88-%D9%87%D9%88%D8%A7%DB%8C%DB%8C-%D9%BE%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%B3>

همسویی چارچوب قانونی نیز از دیگر الزامات برای عضویت در بانک توسعه جدید محسوب می‌شود. چارچوب قانونی کشور درخواست‌کننده باید مجوز همکاری با بانک توسعه جدید و اجرای پروژه‌های تحت حمایت آن را بدهد. در این حوزه نیز با توجه به مفاد قانونی، نقش مجلس و شورای نگهبان، فرایند عضویت ایران احتمالاً مانند اورگوته قدری زمان بر خواهد بود؛ بویژه در صورتی که رقابت‌های سیاسی میان دولت و مجلس شدید باشد.

الزام دیگر، توانایی انطباق رویه‌های ارزیابی و تأیید پروژه است. رویه‌های ارزیابی و تأیید پروژه‌ها در کشور درخواست‌کننده باید با سیاست‌های وام‌دهی بانک توسعه جدید سازگار باشد لذا انطباق این رویه‌ها در ایران با الزامات بانک توسعه جدید برای عضویت در این نهاد ضرورت دارد.

ظرفیت مدیریت پروژه‌های تأمین مالی شده توسط بانک توسعه جدید، از دیگر الزامات محسوب می‌شود. کشور متقاضی عضویت باید ظرفیت مدیریت پروژه‌های تأمین مالی شده توسط بانک توسعه ملی شامل ظرفیت تهیه اسناد پروژه، نظارت بر اجرای پروژه و مدیریت ریسک‌های پروژه را داشته باشد. در این حوزه موقعیت ایران نیازمند بررسی‌های فنی است. افزون بر این، سوابق کشور متقاضی در اجرای طرح‌های عمرانی نیز حائز اهمیت است. از آنجایی که ایران رکورددار تأخیر در انجام پروژه‌های عمرانی است، در کسب موفقیت در این شاخص، احتمالاً با چالش‌هایی مواجه خواهد شد.

علاوه بر این پیش‌شرط‌های فنی، کشورهایی که مایل به پیوستن به بانک توسعه جدید هستند، باید الزامات مالی خاصی را نیز رعایت کنند. این الزامات شامل اشتراک سرمایه بانک توسعه جدید و تعهد به مشارکت در صندوق ذخیره بانک توسعه جدید است. این دو الزام نیز در شرایطی که نظام مالی ایران به طور کامل تحت تحریم‌های ایالات متحده قرار دارد و حتی پرداخت حق عضویت این کشور در نهادهای بین‌المللی^۱ نیز با چالش مواجه است، برای ایران دشواری‌های مهمی ایجاد می‌کند. البته در صورت تداوم تفاهم‌های موردی با ایالات متحده، می‌توان مسیرهای خاصی برای عبور از این چالش طراحی نمود.

¹<https://www.farsnews.ir/news/14001030000078/%D8%B1%D8%A7%DB%8C%D8%B2%D9%86%DB%8C-%DA%A9%D8%B1%D9%87-%D8%AC%D9%86%D9%88%D8%A8%DB%8C-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%B1%D8%A7%DB%8C-%D9%BE%D8%B1%D8%AF%D8%A7%D8%AE%D8%AA-%D8%AD%D9%82-%D8%B9%D8%B6%D9%88%DB%8C%D8%AA-%D8%AF%D8%B1-%D8%B3%D8%A7%D8%B2%D9%85%D8%A7%D9%86-%D9%85%D9%84%D9%84>.

افزون بر پیش‌شرط‌های فنی برای عضویت ایران یا هر کشور دیگر، الزامات کلان دیگری نیز برای عضویت در این نهاد وجود دارد. نخست آنکه یکی از کشورهای عضو یا چند کشور باید حامی عضویت ایران باشند. چنانکه نشان داده شد، برزیل حامی اصلی الحاق اوروگوئه بود. اینکه چه کشوری در شرایط کنونی لابی‌گری و حمایت برای پیوستن ایران به این نهاد را پیش خواهد برد، یک ابهام مهم و جدی به شمار می‌رود.

دیگر آنکه بانک در پذیرش اعضا، توازن منطقه‌ای به معنای توزیع متعادل اعضا در میان مناطق مختلف را به عنوان یک اولویت پیگیری می‌کند. از همین رو چهار عضو جدید از مناطق مختلف پذیرش شده‌اند. در این حوزه از آنجا که امارات از منطقه خاورمیانه و در همسایگی ایران به تازگی به این نهاد پیوسته است، ممکن است روند پذیرش ایران را با چالش‌هایی مواجه نماید. مهمتر آنکه بانک به تازگی از عربستان خواسته تا به این نهاد بپیوندد. قدرت مالی فوق‌العاده عربستان این کشور را به کاندیدایی ایده‌آل برای پیوستن به بانک تبدیل کرده است.^۱ افزون بر این، پاکستان نیز در پی الحاق به این بانک برآمده است.^۲ الحاق این کشورها به بانک شرایط را برای پیوستن ایران پیچیده می‌کند. افزون بر چالش توازن منطقه‌ای، نگرش مثبت این کشورها برای الحاق ایران نیز با توجه به ساختار اجماعی تصمیم‌گیری در شورای حکام بانک، بر چالش‌های پیش روی عضویت ایران می‌افزاید؛ زیرا موافقت کشورهای عربی عضو این نهاد با الحاق ایران، تضمین شده نیست.

نتیجه‌گیری

بر مبنای آنچه آمد، می‌توان گفت که بانک توسعه جدید به عنوان نهادی نوپا در نظام مالی جهانی به گونه‌ای طراحی شده است که در همکاری و رقابت با نهادهای سنتی این عرصه و نه در تعارض با آنها قرار گیرد. بنابراین ایران در شرایطی از منافع عضویت در این بانک برخوردار می‌گردد که موقعیتی مانند سایر اعضای این نهاد در نظم بین‌المللی کسب نماید و در وضعیت رقابت و همکاری قرار گیرد.

به دیگر سخن نهادسازی قدرت‌های نوظهور نه در تعارض با نظم موجود بین‌المللی که در همکاری و رقابت با آن قرار دارد. ایران در شرایطی می‌تواند عضو مؤثری در این نهادها باشد که الزامات همکاری و رقابت در قالب هنجارهای اقتصاد سیاسی بین‌الملل را همچون کشورهایی مانند بنگلادش، مصر، امارات و عربستان رعایت نماید.

1-<https://www.wionews.com/business-economy/brics-backed-new-development-bank-invites-saudi-arabia-to-join-the-club-598674>.

2-https://www.business-standard.com/world-news/amid-economic-crisis-pakistan-expresses-interest-in-joining-brics-report-123061000412_1.html.

در شرایط کنونی که ایران در لایه های منطقه‌ای و بین‌المللی به تدریج به سوی تفاهم پیش می‌رود و در ماه‌های اخیر به توافق‌های مهمی با عربستان و آمریکا دست یافته است، شرایط برای طرح درخواست عضویت در این نهاد به تدریج فراهم می‌گردد. همانگونه که اشاره شد به لحاظ حقوقی این بانک الزامی به رعایت تحریم‌های ایالات متحده ندارد، اما در عمل به تحریم‌های اعمالی علیه روسیه پایبند بوده است. بنابراین در شرایط کنونی ایران می‌تواند بر زمینه‌سازی برای عضویت در این بانک و نه دستیابی آسان و سریع به منابع آن متمرکز گردد. از آنجا که این بانک مهم‌ترین جنبه منافع عینی ناشی از عضویت احتمالی ایران در بریکس است پیشنهاد می‌شود ایران به جای تمرکز بر عضویت در بریکس که عمدتاً جنبه پرستیژی دارد همانند کشورهای مصر، بنگلادش و امارات بر عضویت در این بانک متمرکز گردد و پس از عضویت در این بانک فرایند عضویت در بریکس را پیگیری نماید.